

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 6. listopada 2023.
(OR. en)

13684/23

LIMITE

JAI 1243
FREMP 269
AG 112
POLGEN 137

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Delegacije
Predmet:	Napori za poboljšanje učinkovitosti i kvalitete pravosudnih sustava

---

Za delegacije se u Prilogu nalazi napomena predsjedništva s obzirom na radni ručak ministara i ministrice pravosuđa na sastanku Vijeća za pravosuđe i unutarnje poslove 19. i 20. listopada 2023.

Radni ručak: Naponi za poboljšanje učinkovitosti i kvalitete pravosudnih sustava

I.

Vladavina prava je uz demokraciju i poštovanje ljudskih prava jedna od temeljnih vrijednosti Unije. Primjenjuje se u svim državama članicama i temelj je identiteta Unije. Ona je ključni čimbenik političke stabilnosti i gospodarskog blagostanja Europe. Kako je predsjednica von der Leyen istaknula u govoru o stanju Unije 2023., „vladavina prava i temeljna prava uvijek će biti temelji naše Unije – u sadašnjim i budućim državama članicama.”

Vladavina prava sadržana u članku 2. UEU-a uključuje načela zakonitosti koja podrazumijevaju transparentan, odgovoran, demokratski i pluralistički postupak donošenja zakona, pravnu sigurnost, zabranu proizvoljnosti izvršenja izvršnih ovlasti, učinkovitu sudsku zaštitu, uključujući pristup pravosuđu, neovisne i nepristrane sudove, također u pogledu temeljnih prava, diobu vlasti te nediskriminaciju i jednakost pred zakonom.

S obzirom na važnost vladavine prava, postoji nekoliko europskih alata za očuvanje tog načela.

Godišnji ciklus vladavine prava koji je uspostavila Europska komisija instrument je za produblivanje dijaloga i zajedničke svijesti o pitanjima vladavine prava te preventivni alat i instrument za poticanje donošenja mjera kojima se jačaju naše institucije i povjerenje građana u njih. Izvješća o vladavini prava koja se donose od 2020. temelje se na različitim izvorima, uključujući Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u¹. U godišnjem dijalogu Vijeća o vladavini prava koristi se izvješće Komisije, a uz rasprave u okviru Vijeća za opće poslove Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove od 2020. provodi daljnje i detaljnije rasprave o pitanjima povezanima s vladavinom prava koja su u njegovoj nadležnosti.

---

¹ 10407/23 – Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2023. – Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, COM(2023) 309.

Prema Pregledu stanja u području pravosuđa u EU-u za 2023., djelotvorni pravosudni sustavi ključni su za primjenu i provedbu prava EU-a i očuvanje vladavine prava i drugih vrijednosti na kojima se EU temelji i koje su zajedničke državama članicama. Kad primjenjuju pravo EU-a, nacionalni sudovi djeluju kao sudovi EU-a. U Pregledu stanja u području pravosuđa u EU-u daje se godišnji pregled pokazatelja usmjerenih na tri bitna parametra djelotvornih pravosudnih sustava: i. učinkovitost, ii. kvalitetu, iii. neovisnost.

II.

Pravosudni sustavi koji dobro funkcioniraju neophodni su za primjenu i provedbu prava EU-a i poštovanje vladavine prava. U okviru učinkovitog pravosudnog sustava odluke se donose bez nepotrebne odgode. Predugi postupci i znatan broj neriješenih predmeta narušavaju povjerenje građana i poduzeća u nacionalne pravosudne sustave.

Stoga gospodarska perspektiva pravosudnih sustava postaje iznimno važna. Konkretno, pravosudni sustav koji ne nudi dostatna jamstva ili koji ne funkcionira na dovoljno ažuran način kada se jedna od stranaka smatra oštećenom odvrćaće poslova ulaganja, što će se odraziti i na rast produktivnosti i gospodarske rezultate u cjelini. Djelotvorni pravosudni sustavi izrazito su važni za uzajamno povjerenje, poboljšanje ulagačke klime i održivost dugoročnog rasta. U godišnjem pregledu održivog rasta za 2023.², u kojem se utvrđuju prioritete gospodarske politike i politike zapošljavanja EU-a, potvrđuje se povezanost učinkovitih pravosudnih sustava i poslovnog okruženja u državama članicama te gospodarstva u interesu građana. Potpuno neovisni pravosudni sustavi koji dobro funkcioniraju mogu imati pozitivan učinak na ulaganja, važni su za zaštitu ulaganja te stoga doprinose produktivnosti i tržišnom natjecanju.

---

² 15184/22.

Kao i prethodna izvješća, Izvješće o vladavini prava za 2023. sadržava daljnju analizu neovisnosti, kvalitete i učinkovitosti pravosudnih sustava u svim državama članicama, kojom se ističe da su potpuno neovisni pravosudni sustavi koji dobro funkcioniraju ključni za osiguravanje funkcioniranja pravosuđa u korist građana i poduzeća. Učinkovitost i kvaliteta pravosudnih sustava ovise o parametrima kao što su broj predmeta³, procijenjeno trajanje postupaka⁴, stopa rješavanja predmeta⁵, broj predmeta u postupku⁶, trajanje postupaka, dostupnost pravosuđa⁷ i upotreba digitalnih alata⁸ i alata za ocjenu⁹ te financijski i ljudski resursi koji su im na raspolaganju¹⁰ odnosno imaju li odgovarajuće resurse i je li osoblje kvalificirano, osposobljeno i primjereno plaćeno. Postizanje uravnotežene usklađenosti sa svim tim parametrima može biti izazov za države članice, ali Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2023. pokazuje da se djelotvornost pravosudnih sustava EU-a nastavlja poboljšavati u velikoj većini država članica¹¹.

Financijska sredstva dodijeljena nacionalnim pravosudnim sustavima izravno utječu na trajanje sudskih postupaka, a mnoge države članice dodijelile su dodatna sredstva za pravosudne sustave u okviru svojih planova za oporavak i otpornost. Provele su i nekoliko inicijativa za poboljšanje digitalizacije, što je prioritet za nekoliko država članica. Uvedene su i inovativne mjere kojima se zahtijeva pružanje osposobljavanja za pravosudne djelatnike.

Osim toga, odgovarajući ljudski resursi ključni su kako bi se zajamčilo donošenje sudskih odluka bez kašnjenja, ali i osigurale privlačnost pravosudnih zanimanja i dostupnost kvalificiranih, osposobljenih i primjereno plaćenih djelatnika. Sredstva dodijeljena pravosudnim sustavima trebala bi odražavati važnost povjerenih zadaća i odgovornosti, a sudovanje spada među najvažnije zadaće i odgovornosti.

---

³ Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2023., slike 2–4.

⁴ Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2023., slike 5–9.

⁵ Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2023., slike 10–12.

⁶ Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2023., slike 13–15.

⁷ Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2023., slike 24–31.

⁸ Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2023., slike 40–48.

⁹ Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2023., slika 39.

¹⁰ Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2023., slike 32–38.

¹¹ Pregled stanja u području pravosuđa u EU-u za 2023., str. iii.

Mnoge države članice poduzele su daljnje korake kako bi poboljšale primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) u pravosudnim sustavima jer ih digitalizacija jača te čini pristupačnijima, učinkovitijima i otpornijima. Digitalizacija je ključna za povećanje djelotvornosti pravosudnih sustava i olakšavanje pristupa pravosuđu. Pomoći će državama članicama da prevladaju trenutne i buduće izazove s kojima se nacionalni pravosudni sustavi suočavaju. Upotrebom inovativnih tehnologija kao što su umjetna inteligencija i robotizacija ostvaruje se ušteda vremena i omogućuje se da se stroju prepusti obavljanje repetitivnih zadataka. U tom su pogledu premošćivanje digitalnog jaza i upotreba umjetne inteligencije dva izazova s kojima će se države članice vjerojatno suočiti u kratkoročnom razdoblju.

Kako bi se potaknula rasprava, ministri i ministrice pozivaju se da razmotre sljedeća pitanja:

- Imajući na umu nove izazove s kojima se suočavaju pravosudni sustavi, kao što su upotreba umjetne inteligencije i videokonferencija, možete li navesti primjere dobre prakse koji su u vašoj državi članici uvedeni radi poboljšanja učinkovitosti i kvalitete pravosudnog sustava?
- Kako bi, prema vašem mišljenju, EU mogao dodatno poduprijeti države članice u jačanju učinkovitosti i kvalitete nacionalnih pravosudnih sustava?